

## Főoldal>Jogi lépések indítása>Az EU és a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei>A tagállamok rendes bíróságai Krajowe sądy powszechne

Románia

Na tej podstronie zawarto informacje na temat sądów powszechnych w Rumunii.

### System sądownictwa w Rumunii – wprowadzenie

System sądownictwa w Rumunii ma następującą strukturę:

#### Sądy i prokuratury

##### Poziom 1

Sądy rejonowe (176)

Prokuratury

##### Poziom 2

Sądy okręgowe (42)

Okręgowe sądy szczególne (3)

Sąd Rodzinny i Nieletnich (1)

Prokuratury

##### Poziom 3

Sądy apelacyjne (15)

Prokuratury

##### Poziom 4

Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości

Prokuratura

W skład rumuńskiego systemu sądownictwa wchodzi Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości oraz pozostałe sądy powszechne.

#### Sądy

##### Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości (Înalta Curte de Casație și Justiție)

Jako **sąd najwyższy w Rumunii** jest on jedynym organem wymiaru sprawiedliwości, do którego kompetencji należy zapewnianie **spójności i jednolitości wykładni oraz stosowania prawa przez pozostałe sądy**. Podstawową procedurą służącą osiągnięciu tego celu jest procedura rozpoznawania tzw. „**środków zaskarżenia w interesie prawa**” (*recursul în interesul legii*).

Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości składa się z czterech izb. Każda z nich ma odrębną właściwość. Do izb tych należą:

Izba Cywilna I,

Izba Cywilna II,

Izba Karna,

Izba Administracyjna i Podatkowa.

Do pozostałych struktur Trybunału, z których każda ma odrębną właściwość, należą **cztery pięcioosobowe składy sędziowskie, składy połączonych izb (Secțiile Unite), skład ds. środków zaskarżenia w interesie prawa oraz skład wyjaśniający niektóre kwestie prawne**.

**Izba Cywilna I, Izba Cywilna II oraz Izba Administracyjna i Podatkowa** Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości rozpoznają środki zaskarżenia od wyroków wydanych przez sądy apelacyjne oraz innych orzeczeń sądowych określonych przepisami prawa, a także środki zaskarżenia od nieprawomocnych wyroków lub wszelkich innych orzeczeń sądowych, które nie podlegają zaskarżeniu w żadnym innym trybie i w przypadku których postępowanie przed sądem apelacyjnym zostało przerwane.

##### **Izba Karna Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości rozpoznaje:**

jako sąd pierwszej instancji – sprawy i wnioski, które zgodnie z prawem przekazano do rozpoznania Wysokiemu Trybunałowi Kasacyjnemu i Sprawiedliwości jako sądowni pierwszej instancji;

Izba Karna Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości jako sąd pierwszej instancji rozpoznaje sprawy o przestępstwa zdrady stanu, przestępstwa popełnione przez senatorów, deputowanych oraz rumuńskich posłów do Parlamentu Europejskiego, członków rządu, sędziów Trybunału Konstytucyjnego, członków Najwyższej Rady Sądownictwa, sędziów Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości oraz prokuratorów prokuratury działającej przy Wysokim Trybunale Kasacyjnym i Sprawiedliwości;

środki zaskarżenia od orzeczeń w sprawach karnych wydanych w pierwszej instancji przez sądy apelacyjne oraz Wojskowy Sąd Apelacyjny;

środki zaskarżenia od orzeczeń w sprawach karnych wydanych w pierwszej instancji przez sądy apelacyjne, Wojskowy Sąd Apelacyjny oraz Izbę Karną Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości;

środki zaskarżenia od nieprawomocnych wyroków lub wszelkich innych orzeczeń sądowych, które nie podlegają zaskarżeniu w żadnym innym trybie i w przypadku których postępowanie przed sądem apelacyjnym zostało przerwane;

środki zaskarżenia od prawomocnych orzeczeń w sprawach karnych, zgodnie z przepisami prawa;

wnioski o wydanie orzeczenia wstępnego w celu wyjaśnienia niektórych kwestii prawnych;

spory o właściwość w przypadkach, w których stanowi on sąd wyższej instancji w stosunku do sądów, między którymi zaistniał spór;

wnioski złożone przez właściwy sąd apelacyjny o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi apelacyjnemu;

inne sprawy przewidziane w przepisach.

##### **Trybunał w składzie pięciu sędziów**

Zgodnie z art. 24 ustawy nr 304/2004, ogłoszonej ponownie, z późniejszymi zmianami, pięcioosobowy skład sędziowski rozpoznaje środki zaskarżenia od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez Izbę Karną Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości, środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych w drugiej instancji przez pięcioosobowy skład sędziowski po wstępnym dopuszczeniu, środki zaskarżenia od postanowień wydanych w pierwszej instancji przez Izbę Karną Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości, przewidziane prawem sprawy dyscyplinarne, a także inne sprawy przekazane mu do rozpoznania lub należące zgodnie z prawem do jego właściwości, jak również środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych przez inny pięcioosobowy skład

sędziowski, w których odrzucono możliwość przekazania sprawy do rozpoznania Trybunałowi Konstytucyjnemu. Zgodnie z art. 51 ust. 3 ustawy nr 317/2004, ogłoszonej ponownie, Trybunał w składzie pięciu sędziów rozpoznaje środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych przez Najwyższą Radę Sądownictwa w sprawach dyscyplinarnych.

Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości zbiera się w **składzie połączonych izb**, aby:

rozpoznawać skargi mające na celu zmianę orzecznictwa Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości;

zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego o dokonanie kontroli zgodności ustaw z konstytucją przed ich ogłoszeniem.

#### **Sąd apelacyjny (*curtea de apel*)**

W Rumunii na czele **sądów apelacyjnych** stoi prezes, w niektórych przypadkach wspomagany przez jednego wiceprezesa lub dwóch wiceprezesów.

Sąd apelacyjny orzeka w wyspecjalizowanych wydziałach lub składach w następujących rodzajach spraw:

sprawy cywilne;

sprawy karne;

sprawy z zakresu prawa rodzinnego lub opiekuńczego;

sprawy administracyjne lub podatkowe;

sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, sprawy dotyczące spółek, rejestru handlowego, upadłości, nieuczciwej konkurencji itp. oraz

sprawy dotyczące żeglugi morskiej i śródlądowej.

Wszystkie 15 sądów apelacyjnych ma osobowość prawną, a w okręgu każdego z nich działa kilka sądów okręgowych (około 3).

#### **W zakresie prawa cywilnego sądy apelacyjne rozpoznają następujące sprawy:**

w **pierwszej instancji** – spory administracyjne i podatkowe, na podstawie przepisów szczególnych;

w **drugiej instancji** – apelacje od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe;

jako **sądy rozpoznające nadzwyczajne środki zaskarżenia** – środki zaskarżenia od wyroków wydanych w drugiej instancji przez sądy okręgowe lub od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe, od których zgodnie z prawem nie przysługuje apelacja, a także wszelkie inne sprawy wyraźnie przewidziane przepisami prawa.

#### **W zakresie prawa karnego sądy apelacyjne rozpoznają następujące sprawy:**

jako sądy pierwszej instancji:

sprawy o przestępstwa z art. 394–397, 399–412 oraz 438–445 kodeksu karnego;

sprawy o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu Rumunii określone w przepisach szczególnych;

sprawy o przestępstwa popełnione przez sędziów sądów rejonowych lub okręgowych oraz prokuratorów prokuratur działających przy tych sądach;

sprawy o przestępstwa popełnione przez adwokatów, notariuszy i komorników lub kontrolerów Trybunału Obrachunkowego, a także kontrolerów zewnętrznych;

sprawy o przestępstwa popełnione przez przywódców zgromadzeń religijnych założonych zgodnie z przepisami prawa oraz innych wysoko postawionych dostojników religijnych w randze co najmniej biskupa lub równoważnej;

sprawy o przestępstwa popełnione przez sędziów pomocniczych Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości, sędziów sądów apelacyjnych,

sędziów Wojskowego Sądu Apelacyjnego oraz prokuratorów prokuratur działających przy tych sądach;

sprawy o przestępstwa popełnione przez członków Trybunału Obrachunkowego, Przewodniczącego Rady Legislacyjnej, Rzecznika Praw Obywatelskich, Zastępców Rzecznika Praw Obywatelskich oraz kwestorów;

wnioski o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi, zgodnie z przepisami prawa.

W **drugiej instancji** rozpoznają apelacje od wyroków wydanych w sprawach karnych w pierwszej instancji przez sądy rejonowe i okręgowe.

Sądy apelacyjne rozpoznają również **spory o właściwość** między sądami okręgowymi lub między sądami rejonowymi a sądami okręgowymi, których siedziby znajdują się w okręgu danego sądu apelacyjnego, lub między sądami rejonowymi, których siedziby znajdują się w okręgach różnych sądów okręgowych, lecz w okręgu danego sądu apelacyjnego.

Sądy apelacyjne rozpoznają również wnioski o **ekstradycję** lub przekazanie osób skazanych za granicę.

#### **Sądy okręgowe (*tribunale*)**

Działające w Rumunii **42 sądy okręgowe** mają osobowość prawną i są zorganizowane na szczeblu okręgu (*județ*). Obszar właściwości każdego sądu okręgowego obejmuje wszystkie sądy rejonowe w danym okręgu (*județ*), w którym mieści się siedziba sądu okręgowego.

Sądy okręgowe orzekają w wyspecjalizowanych wydziałach lub składach w następujących sprawach:

sprawy cywilne;

sprawy karne;

sprawy z zakresu prawa rodzinnego lub opiekuńczego;

sprawy administracyjne lub podatkowe;

sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, sprawy dotyczące spółek, rejestru handlowego, upadłości, nieuczciwej konkurencji itp. oraz

sprawy dotyczące żeglugi morskiej i śródlądowej.

#### **W zakresie prawa cywilnego sądy okręgowe rozpoznają następujące sprawy:**

w **pierwszej instancji** – wszystkie sprawy, które na mocy przepisów nie należą do właściwości innych sądów;

w **drugiej instancji** – apelacje od wyroków wydanych w pierwszej instancji przez sądy rejonowe;

jako **sądy rozpoznające nadzwyczajne środki zaskarżenia** – środki zaskarżenia od wyroków wydanych przez sądy rejonowe, od których zgodnie z prawem nie przysługuje apelacja, a także wszelkie inne sprawy wyraźnie przewidziane przepisami prawa.

#### **W zakresie prawa karnego sądy okręgowe rozpoznają następujące sprawy:**

w **pierwszej instancji**:

o przestępstwa przeciwko życiu, nietykalności cielesnej i zdrowiu, przestępstwa przeciwko wolności osobistej, poważne przestępstwa przeciwko mieniu, przestępstwa, które doprowadziły do wyrządzenia poważnej szkody, handel migrantami, tortury, korupcję i przestępstwa popełnione w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, ujawnienie państwowych informacji wywiadowczych, ujawnienie informacji wywiadowczych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych lub ujawnienie tajnych informacji wywiadowczych, przywłaszczenie, sprzeniewierzenie, naruszenie przepisów dotyczących materiałów jądrowych lub innych materiałów promieniotwórczych, naruszenie przepisów dotyczących materiałów wybuchowych, narażenie na zakażenie wirusem HIV, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu i integralności systemów informacyjnych oraz danych, utworzenie zorganizowanej grupy przestępczej;

o przestępstwa umyślne, których następstwem jest śmierć innej osoby;

o przestępstwa, w przypadku których oskarżenie zostało wniesione przez dyrekcję ds. dochodzeń w sprawie przestępczości zorganizowanej i przestępstw o charakterze terrorystycznym (Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată) lub państwową dyrekcję ds. zwalczania korupcji, chyba że zgodnie z prawem sprawy te należą do właściwości sądów wyższej instancji;

o przestępstwa związane z praniem pieniędzy i uchylaniem się od opodatkowania zgodnie z art. 9 ustawy nr 241/2005 o przeciwdziałaniu uchylaniu się od opodatkowania i zwalczaniu tego procederu, z późniejszymi zmianami;

o inne przestępstwa, które zgodnie z prawem należą do ich właściwości.

Sądy okręgowe rozpoznają spory o właściwość między sądami rejonowymi położonymi w okręgu danego sądu okręgowego, jak również środki zaskarżenia od wyroków wydanych przez sądy rejonowe w przypadkach przewidzianych w przepisach.

#### **Sądy rejonowe (*judecătoriale*)**

Sądy rejonowe nie mają osobowości prawnej i działają na szczeblu okręgów (*județ*) oraz w Bukareszcie.

#### **W zakresie prawa cywilnego sądy rejonowe rozpoznają głównie następujące sprawy:**

wnioski, które w świetle przepisów kodeksu cywilnego należą do właściwości sądu rodzinnego i opiekuńczego, z wyjątkiem spraw, w przypadku których prawo wyraźnie stanowi inaczej;

przewidziane prawem wnioski dotyczące aktów stanu cywilnego;

wnioski związane z zarządzaniem wielopiętrowymi blokami, budynkami wielorodzinnymi lub powierzchniami, których wyłącznymi właścicielami są różne osoby, lub wnioski dotyczące stosunków prawnych między stowarzyszeniami właścicieli nieruchomości a innymi osobami fizycznymi lub prawnymi, zależnie od okoliczności;

wnioski o eksmisję;

wnioski dotyczące wspólnych ścian lub rowów, odległości między budynkami lub uprawami, służebności drogi koniecznej oraz wszelkich innych obciążeń lub ograniczeń względem praw własności przewidzianych przepisami prawa, uzgodnionych przez strony lub ustanowionych przez sąd;

wnioski o zmianę lub ustalenie przebiegu granic nieruchomości;

wnioski o ochronę mienia;

wnioski dotyczące zobowiązań do działania lub zaniechania, których wartości pieniężnej nie można oszacować, niezależnie od tego, czy wynikają one z umowy, z wyłączeniem spraw, które z mocy prawa należą do właściwości innych sądów;

wnioski o uznanie za zmarłego;

wnioski o sądowy podział majątku, niezależnie od jego wartości;

wnioski w sprawach spadkowych, niezależnie od wartości spadku;

wnioski związane z zasiedzeniem, niezależnie od wartości przedmiotu zasiedzenia;

wnioski związane z dzierżawą gruntów, z wyjątkiem tych, które zgodnie z przepisami szczególnymi należą do właściwości innych sądów;

wszelkie inne wnioski dotyczące roszczeń, których wartość pieniężną można oszacować, do wysokości 200 000 lei rumuńskich włącznie, niezależnie od tego, czy strony mają status przedsiębiorcy.

Sądy rejonowe rozpoznają również skargi na decyzje lokalnych organów administracji publicznej oraz innych instytucji, których siedziby znajdują się w okręgu danego sądu rejonowego, w przypadkach przewidzianych w prawie, a także wszelkie inne powództwa lub wnioski, które zgodnie z prawem należą do ich właściwości.

#### **W zakresie prawa karnego sądy rejonowe rozpoznają głównie następujące sprawy:**

sądy te zasadniczo rozpoznają sprawy o wszystkie przestępstwa, z wyjątkiem spraw, które zgodnie z prawem powinny rozpoznawać w pierwszej instancji

sądy okręgowe, sądy apelacyjne lub Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości.

Aktualne informacje na temat tych sądów można znaleźć w [portalu sądownictwa prowadzonym przez rumuńskie Ministerstwo Sprawiedliwości](#).

#### **Prawnicze bazy danych**

W internecie dostępne są następujące prawnicze bazy danych:

Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości publikuje swoje orzecznictwo na własnej [stronie internetowej](#);

sądy publikują streszczenia swoich orzeczeń w portalu sądownictwa. Zob. np. [streszczenia orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Bukareszcie](#);

prawnicza baza danych należąca do [rumuńskiej Rady Legislacyjnej](#) i zarządzana przez tę [Radę: właściwość sądów – Rumunia](#).

Ostatnia aktualizacja: 24/02/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.